

לא צריך סגר. רק ארבע דרישות ברורות מהציבור

רעיה ליבוביץ | 01.10.2020 09:38

אילו יכולתי להשפיע על מה שקורה במדינה בהתמודדות עם מגפת הקורונה, הייתי מישירה מבט אל הציבור ואומרת כך: יש וירוס נשימתי, ברוב מקרי ההדבקה הוא אינו מורגש, ובחלק גדול מהמקרים הנותרים גורם לתחלואה ויראלית טיפוסית. לעיתים רחוקות הוא גורם לתחלואה קשה או ממושכת, ואף לתמותה.

הייתי מסבירה כי דרגת האלימות של הוירוס גבוהה מזאת של וירוסים נשימתיים אחרים, אך לא באופן קיצוני. הייתי מחדדת שלא מדובר באיום על האנושות או על אוכלוסיית המדינה. הייתי מדגישה שכבר ידוע שהוא מסוכן לאנשים קשישים ולחולים במחלות רקע, ושלכן יש לרכז את כל המאמצים במניעת הדבקה באוכלוסיות אלה. בצער, הייתי גם מסבירה שלא ניתן יהיה למנוע זאת לחלוטין. בהקשר זה הייתי מונה דוגמאות לתופעות נוספות שאינן נמנעות לחלוטין, ושעשויות לגרום לתמותה: תאונות דרכים, זיהום אוויר וכו'.

הייתי מסבירה שלא ברור אם יהיה חיסון אפקטיבי, ושגם אם יהיה - מסתמן שזה לא יקרה בחודשים הקרובים. הייתי מסכמת שהמגפה לא קרתה בשל התנהגות רעה ושהיא איננה "עונש". המגיפה היא המצב הנתון כעת, ואיתו יש להתמודד בחוכמה, באומץ ותוך ניהול סיכונים מחושב וכוללני.

אז, הייתי דורשת מהציבור ארבעה דברים בלבד:

א. להקטין מגע עם האוכלוסייה הקשישה, ולקיימו תוך שימוש במסיכות (ובאמצעי מיגון נוספים בקרבת קשישים שבריריים).

ב. לעטות מסיכות בחללים סגורים בכל עת, תוך יצירת ריחוק מקסימלי בחלל.

ג. להימנע מהתקהלויות בחללים סגורים, ובחללים פתוחים להתקהל רק עם מסיכה ותוך שמירת ריחוק.

ד. להימנע מהתייצבות במקומות עבודה וממפגשים חברתיים בכל מצב שבו יש סימפטומים - חולשה, חום נמוך, אובדן חוש טעם/ריח - זאת עד חלוף הסימפטומים.

הייתי מסבירה שאין צורך לעטות מסיכות באוויר הפתוח. אין צורך להפסיק להיפגש עם אנשים בחוץ, אפשר להמשיך לעבוד בכל עבודה, ניתן לקיים אירועי תרבות ובידור בהתאם למגבלות, ויש להחזיר את הילדים לבית הספר תוך התאמת דרכי הלימוד למצב. ככלל, יש לחזור לשגרה כמעט מלאה תחת ארבע המגבלות לעיל, ויש להקפיד על הגיינת ידיים.

הייתי מפריכה שמועות מפחידות בלתי מוכחות לגבי הוירוס שרק מעצימות פחד ודמורליזציה (למשל שהוא מדביק דרך כפתורי מעלית). הייתי מדגישה שוב ושוב שסגר מלא איננו פיתרון למגפת הקורונה - לא רק בשל מחירו הכבד, אלא גם משום שאין באפשרותו למנוע הדבקה ותחלואה לאורך זמן. נזקו הוודאי עולה בהרבה על התועלת האפשרית. לפיכך, הייתי מבטיחה לציבור שסגר מלא לא יוטל גם להבא, ללא קשר לעוצמת התחלואה או להתנהגות הציבור.

במקביל, הייתי מוודאת שמתקיימים כמה דברים:

א. הזרמת תקציבים וכוח אדם לבתי החולים.

ב. המשך מתן מענה מיטבי לאוכלוסיית הקשישים בארץ, תוך חתירה מתמדת לשיפור.

ג. המשך הגדרה מדויקת יותר של אוכלוסיות בסיכון ושאין בסיכון, ומתן מענה כוללני לצרכיהם בכל היבטי החיים - כלכלי, תעסוקתי, חברתי ונפשי.

בשורה התחתונה, הייתי מודה שלא הכל ידוע לגבי הוירוס, וכי בחודשים הקרובים נמשיך ללמוד על הדרך המיטבית למאבק בו, אך זאת מבלי לשתק לחלוטין את המשק והחברה. ביחד, נמשיך לחפש

פתרונות מקוריים ומתוחכמים לבעיות השעה, ברוח היצירתית והסולידריות האופיינית לציבור הישראלי בשעות מבחן.

נדמה לי שדיבור כזה, בגובה העיניים, היה מצליח לרתום את הציבור יותר מהשיטות הנוכחיות, הכוללות הפחדה, אכיפה משטרתית הדוקה, כללים דרקוניים ולא עקביים, זיגזוג בין הנחיות סותרות, העדר דוגמה אישית, התעלמות מגורמים מקצועיים וכריכה של הנחיות חיוניות עם החמרות מיותרות.

שבעה חודשים אל תוך המגפה הזו בארץ, יש לעשות לה דה-מיסטיפקציה. האנושות והמדינה ישרדו את המגיפה. אין להמשיך במדיניות המופקרת של "אחריי המבול", תוך הקרבת כל מרכיב אחר של החיים ותוך תשלום מחיר כלכלי עצום ולא מידתי, שנזקיו לאורך זמן יהיו גדולים בהרבה מנזקי המגיפה הנוכחית. יש לדבר אל הציבור בכנות ובפתיחות, ויש לומר אמת תמיד, גם אם היא קשה. יש לקבוע כללים שהציבור יכול לעמוד בהם לאורך זמן, ובמחיר כלכלי-נפשי-בריאותי סביר. יש להקפיד שהכללים יחולו על כל המגזרים בארץ, ללא יוצא מהכלל, לרבות על המנהיגים.

הטלת חומרות ללא ביסוס מדעי, לא רק שגורמת לנזק מיותר, אלא גם לאובדן אמון שמביא לזלזול מוחלט בכללים כולם, והיא בבחינת "לשפוך את התינוק עם המים". ולסיום - אסור בתכלית האיסור לפגוע בדמוקרטיה ובעקרונות הממשל התקין. כך, ורק כך לדעתי, אפשר לחיות לצד הקורונה עד חלוף הזעם.

הכותבת היא ד"ר ומנהלת המכון האונקולוגי במרכז הרפואי 'שמיר' (אסף הרופא), הפקולטה לרפואה אוניברסיטת תל אביב; הדעות במאמר זה אישיות ואינן מייצגות את דעת המרכז הרפואי 'שמיר' או משרד הבריאות